

II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI
ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

COMISIA EUROPEANĂ

COMUNICARE A COMISIEI

Orientări privind reluarea treptată și coordonată a operațiunilor în materie de vize

(2020/C 197 I/01)

I. INTRODUCERE

Resortisanții din 105 țări au obligația de a obține vize înainte de a călători în spațiul UE+ ⁽¹⁾. Cererile de viză pot fi depuse, de obicei, la consulatele statelor membre din aproape toate țările terțe din întreaga lume. Politica armonizată a UE în domeniul vizelor pentru șederi pe termen scurt este aplicată pe deplin de cele 26 de state membre ale spațiului Schengen ⁽²⁾ și, în perioade normale, aceasta are ca rezultat eliberarea a 15 milioane de vize în fiecare an.

În cadrul măsurilor de limitare a răspândirii pandemiei de COVID-19, majoritatea statelor membre au ales să suspende prelucrarea cererilor de viză pentru călătorii neesențiale, în multe cazuri pe o perioadă nedeterminată. Unele state membre au decis, de asemenea, să nu mai aplice acordurile de reprezentare pentru eliberarea vizelor în numele altor state membre. Întrucât anumite categorii ⁽³⁾ de călători cu rol esențial au fost scutite de restricțiile de călătorie de la nivelul UE, Comisia a invitat statele membre să continue „serviciul minim” de prelucrare a cererilor de viză pentru aceste categorii de persoane, inclusiv în cadrul reprezentării ⁽⁴⁾. Statele membre au asigurat acest lucru în măsura posibilului, însă măsurile de izolare de la nivel local au împiedicat adesea continuitatea serviciilor și accesul la serviciile în materie de vize ale statelor membre a devenit dificil, dacă nu chiar imposibil, în multe părți ale lumii. Ca urmare a restricțiilor de călătorie de la nivel mondial, în mai 2020, statele membre au eliberat mai puțin de 2 % din numărul de vize pe care le eliberau în mod obișnuit într-o lună medie.

De îndată ce restricțiile de călătorie la frontierele externe ale UE vor începe să fie eliminate treptat, reluarea operațiunilor în materie de vize ar trebui să fie sincronizată cu aceste evoluții. Principiile directoare pentru acest proces sunt stabilite în comunicarea Comisiei privind o a treia evaluare a aplicării restricțiilor temporare ale călătoriilor neesențiale către UE ⁽⁵⁾.

Odată cu relaxarea restricțiilor la frontierele externe, reluarea treptată a legăturilor de călătorie internaționale și relaxarea măsurilor de izolare în țările terțe, călătorii trebuie să poată avea din nou acces la serviciile în materie de vize în țările terțe. Pentru ca acest proces să se desfășoare în condiții optime, este extrem de important ca statele membre să reia operațiunile în mod coordonat și armonizat în fiecare țară terță, în deplină transparență. Dispozițiile juridice generale privind politica armonizată în domeniul vizelor, astfel cum sunt prevăzute în Codul de vize, vor continua să se aplice. În plus, la nivel local, ar trebui să se armonizeze în continuare procedurile și să se efectueze în permanență schimburi de bune practici privind protocoalele de igienă și noile metode de lucru. Schimburile regulate între statele membre în cadrul reuniunilor cooperării locale Schengen, sub coordonarea delegațiilor UE, vor avea un rol-cheie în această privință.

⁽¹⁾ „Zona UE+” cuprinde toate statele membre ale spațiului Schengen (inclusiv Bulgaria, Croația, Cipru și România), precum și cele patru țări asociate spațiului Schengen. Zona UE+ include, de asemenea, Irlanda și Regatul Unit, dacă acestea decid să se alinieze.

⁽²⁾ 22 de state membre ale UE și 4 state asociate spațiului Schengen.

⁽³⁾ COM(2020) 115 final.

⁽⁴⁾ Cf. Orientările Comisiei din 18 martie 2020.

⁽⁵⁾ COM(2020) 399.

În etapele inițiale, măsurile de izolare de la nivel local vor avea un impact asupra capacității prestatorilor externi de servicii și a secțiilor de vize de a primi solicitanți și de a trata cererile de viză. Totuși, în cazul în care aceste măsuri de izolare de la nivel local rămân în vigoare în anumite locații, cererea de vize și călătoriile în UE vor fi, la rândul lor, reduse. De asemenea, nu se poate exclude faptul că ritmul reluării călătoriilor internaționale va fi lent, în timp ce posibilele preocupări legate de călătoriile internaționale în contextul actualei pandemii mondiale ar însemna că volumul total al cererilor de viză poate crește foarte lent în următoarele luni. Cel mai probabil, cererea de vize va rămâne cu mult sub nivelurile obișnuite până la sfârșitul anului, chiar și în țările terțe în care volumul cererii era în mod tradițional ridicat ⁽⁶⁾.

În luna mai, Comisia a organizat două schimburi de opinii informale cu experți în materie de vize ai statelor membre, în vederea pregătirii reînceperii operațiunilor în materie de vize. În cadrul acestor reuniuni, toate statele membre au fost de acord că reluarea operațiunilor în materie de vize ar trebui să fie pe deplin sincronizată cu eliminarea restricțiilor la frontierele externe și să fie coordonată între consulate în fiecare locație.

Pe baza schimburilor menționate, obiectivul prezentelor orientări este de a sprijini statele membre să pună în aplicare acest proces într-un mod armonizat.

II. REÎNCEPEREA OPERAȚIUNILOR ÎN MATERIE DE VIZE

După ce se va adopta o decizie privind eliminarea restricțiilor referitoare la călătoriile neesențiale către UE, toate statele membre ar trebui să reia operațiunile în materie de vize cât mai repede posibil în legătură cu țările terțe în cauză. În toate cazurile, serviciile minime în materie de vize ar trebui să fie menținute în continuare pentru persoanele care se încadrează în categoria călătorilor cu rol esențial peste tot în lume, indiferent dacă restricțiile generale de călătorie vor rămâne în vigoare pentru o anumită țară terță.

Atât timp cât capacitatea de prelucrare a cererilor de viză rămâne limitată, ar trebui să se acorde prioritate cererilor din partea călătorilor cu rol esențial și a lucrătorilor-cheie. În cazul în care capacitatea consulară din țara lor de origine rămâne insuficientă, statele membre ar trebui să acorde în continuare vize la frontierele externe pentru această categorie de călători, inclusiv, în special, pentru personalul navigant maritim.

Cu toate acestea, odată ce călătoriile neesențiale devin posibile dintr-o anumită țară terță, încercările de a defini categorii suplimentare drept „călători prioritari” par a fi inutile și contraproductive. Faptul de a face în continuare diferențieri între scopurile de călătorie ar putea fi considerat disproporționat și discriminatoriu, deoarece nu poate fi corelat cu o amenințare la adresa sănătății publice în etapa depunerii cererii de viză. În plus, în absența unui acord asupra scopurilor de călătorie care ar trebui să constituie o prioritate, ar fi grav afectat obiectivul unei reluări armonizate a operațiunilor în materie de vize.

Ori de câte ori este posibil, statele membre ar trebui să depună eforturi pentru a reîncepe operațiunile simultan în fiecare locație și să reia reprezentarea deplină a altor state membre în materie de vize, după caz. De asemenea, statele membre trebuie să continue să aplice normele generale ale Codului de vize atunci când prelucrează cererile și acordă vize. Acest lucru va transmite totodată un mesaj uniform către public și va preveni fenomenul de „visa shopping” sau alte posibile abuzuri.

Având în vedere că, în medie, 90 % din totalul cererilor de viză sunt depuse prin intermediul prestatorilor externi de servicii, reluarea operațiunilor implică în mod necesar o coordonare strânsă între statele membre și acești operatori privați. Cu toate că prestatorii externi de servicii vor fi responsabili cu implementarea unor măsuri de igienă corespunzătoare, în conformitate cu practicile locale, statele membre ar trebui să monitorizeze îndeaproape toate aspectele legate de reînceperea operațiunilor prestatorilor de servicii.

Cu toate că evaluarea amenințărilor la adresa sănătății publice constituie un element al procedurii de eliberare a vizelor, politica în domeniul vizelor nu reprezintă în mod esențial un instrument al politicii de sănătate. Examinările medicale ar trebui să nu fie obligatorii la momentul depunerii cererii de viză, care are loc cu cel puțin 15 zile înainte de data călătoriei preconizate și cu până la 6 luni înainte (9 luni pentru personalul navigant maritim).

1. Pregătirea și punerea în aplicare a reluării armonizate a operațiunilor

Statele membre sunt încurajate să înceapă imediat pregătirile în vederea elaborării de noi protocoale de acces pentru primirea solicitanților și a cererilor, care să fie destinate atât prestatorilor externi de servicii, cât și consulatelor. Măsurile ar putea să includă:

— stabilirea de protocoale pentru măsurile de igienă:

- pentru personal: distanțarea fizică, lucrul în ture, echipament de protecție (mănuși, măști de protecție, panouri separatoare din plexiglas la ghișee etc.);
- pentru solicitanți: respectarea distanțării fizice, utilizarea obligatorie a măștilor de protecție, instalarea de distribuitoare de dezinfectant etc.;

⁽⁶⁾ Cum ar fi Rusia, China sau India.

- programarea prealabilă obligatorie pentru accesul în sedii;
- limitarea cât mai mult posibil a interacțiunii fizice:
 - extinderea metodelor de depunere a cererilor care nu implică contactele personale: de exemplu, puncte de colectare, depunerea online a formularelor de cerere și a documentelor justificative;
 - respectarea strictă a normei conform căreia amprentele digitale ale solicitanților trebuie să fie prelevate doar o dată la 59 de luni (verificările sistematice pentru a vedea dacă datele biometrice ale solicitantului sunt deja introduse în Sistemul de informații privind vizele ar reduce semnificativ necesitatea prezenței fizice);
 - oferirea posibilității de a achita taxele prin intermediul unor sisteme contactless, cum ar fi plățile online sau de la distanță.

2. Prelucrarea cererilor

Punerea în aplicare a politicii comune a vizelor trebuie să rămână uniformă. În situația actuală, abaterea de la normele generale poate avea efecte negative. De exemplu, restricțiile privind valabilitatea teritorială a unei vize sau termenul de valabilitate a acesteia vor limita capacitatea titularilor de viză de a se adapta la modificări bruște ale restricțiilor de călătorie. Limitarea sistematică a valabilității teritoriale a vizelor ar putea fi în detrimentul statelor membre fără noduri aeroportuare pe teritoriul lor și al persoanelor care călătoresc în mod frecvent. În plus, o astfel de limitare ar risca să creeze în viitor noi blocaje în sectorul transporturilor, deoarece călătorii cu rol esențial (de exemplu, șoferii de camioane, mecanicii de locomotivă, precum și membrii echipajelor aeronavelor și navelor) nu ar putea circula liber. De asemenea, o astfel de limitare ar putea exercita o presiune sporită asupra capacității limitate în materie de eliberare de vize a statelor membre la începutul reluării operațiunilor.

La reluarea operațiunilor, statele membre ar trebui să respecte principiile de mai jos.

(a) Aplicarea Codului de vize

Dispozițiile generale ale Codului de vize se aplică în continuare. În special:

- Vizele uniforme (valabile pentru întregul spațiu Schengen) ar trebui acordate în temeiul dispozițiilor generale. Nu există un temei juridic pentru eliberarea sistematică a unor vize cu valabilitate teritorială limitată.
- Statele membre ar trebui să se abțină de la limitarea termenului de valabilitate a vizelor, întrucât această limitare nu este un instrument eficace de prevenire a răspândirii COVID-19. În plus, deținerea unei vize nu conferă titularului dreptul absolut de a trece frontiera externă, întrucât condițiile de intrare prevăzute în Codul frontierelor Schengen vor fi din nou verificate la momentul călătoriei.
- Vizele cu intrări multiple ar trebui acordate în temeiul normelor generale. Vizele cu perioade lungi de valabilitate vor reduce volumul de lucru al consulatelor statelor membre, în special atunci când operațiunile se reiau cu efective reduse de personal, deoarece persoanele care călătoresc cu regularitate vor trebui să solicite mai rar o nouă viză.

(b) Informații destinate publicului

- Statele membre (și prestatorii externi de servicii) ar trebui să asigure informarea în timp util cu privire la noile măsuri de igienă și protocoale de acces pentru primirea solicitanților și a cererilor.
- Titularii de viză ar trebui să fie informați în mod individual (fișa de informații care urmează să fie distribuită la momentul returnării pașaportului) cu privire la faptul că deținerea unei vize uniforme nu-l scutește pe călător de orice restricții de călătorie suplimentare care ar putea fi în vigoare în UE și care se aplică independent de cetățenia unei persoane, cum ar fi cerințele de carantină.

(c) Înțelegeri de reprezentare

- Înțelegerile de reprezentare existente ar trebui să fie reluate pentru ca solicitanții să poată depune cereri în țara lor de reședință, inclusiv în cazul vizelor pentru statele membre care nici nu sunt prezente, nici nu sunt reprezentate într-o anumită locație.
- În cazul unor probleme temporare de capacitate în cadrul anumitor consulate, statele membre ar trebui să încheie rapid înțelegeri de reprezentare ad-hoc într-un spirit de solidaritate. Va fi foarte important să se asigure faptul că lucrătorii-cheie din sectorul transporturilor, cum ar fi șoferii de camioane, mecanicii de locomotivă, precum și membrii echipajelor aeronavelor și navelor, pot depune cereri.

(d) *Coordonarea și schimbul de informații la nivel local*

În multe țări terțe, măsurile de limitare a mișcării persoanelor și de izolare au fost puse în aplicare cu un avertisment prealabil foarte scurt. Acest fapt a dus la închiderea imediată a consulatelor și a prestatorilor externi de servicii și la repatrierea personalului expatriat. În astfel de cazuri, timpul pentru informarea în mod corespunzător a altor state membre a fost adesea foarte scurt. În schimb, pentru reluarea operațiunilor, statele membre ar trebui să depună eforturi pentru a asigura coordonarea și fluxul de informații la un nivel optim și să facă schimb de bune practici privind metodele de lucru adaptate, inclusiv privind cele ale prestatorilor externi de servicii cu care cooperează. Coordonarea și informarea reciprocă sunt, de asemenea, esențiale în cazul în care anumite restricții de călătorie ar trebui să fie introduse din nou în viitor.

3. Rolul cooperării locale Schengen

Cooperarea locală Schengen joacă un rol crucial în asigurarea în permanență a unei puneri în aplicare armonizate a politicii comune a vizelor. În cadrul schimburilor recente, statele membre au subliniat în mod repetat funcția-cheie a cooperării locale Schengen, coordonată de delegațiile UE în ceea ce privește schimbul de cunoștințe referitoare la situațiile locale (cum ar fi situația epidemiologică, măsurile locale de izolare și de carantină) și asigurarea armonizării practicilor și a informațiilor destinate publicului. Comisia reamintește că o bună funcționare a cooperării locale Schengen constituie o responsabilitate comună a statelor membre și a delegațiilor UE. Autoritățile centrale ale statelor membre ar trebui să le acorde consulatelor lor flexibilitatea necesară pentru a se adapta la abordarea convenită în cadrul cooperării locale Schengen cu privire la reluarea armonizată a operațiunilor.

III. CONCLUZIE

Reluarea coordonată a operațiunilor în materie de vize la nivel mondial în mod treptat reprezintă o provocare căreia statele membre îi pot face față cu eficacitate atunci când acționează în mod coordonat. Pentru coeziunea spațiului Schengen și funcționarea politicii comune a vizelor, este extrem de important ca acțiunile unilaterale să fie evitate și ca rolul de coordonare al cooperării locale Schengen să fie îndeplinit pe deplin. Comisia este pregătită să sprijine statele membre în acest demers, care, dacă este gestionat în mod corespunzător, va permite o reluare fără probleme a călătoriilor internaționale, a afacerilor, a turismului și a contactelor interpersonale, care sunt esențiale pentru modul nostru de viață european, limitând totodată, în cea mai mare măsură posibilă, riscurile la adresa sănătății.

Nu se poate exclude posibilitatea ca un al doilea val al pandemiei de COVID-19 sau o altă situație de urgență sanitară la nivel mondial să facă necesară reinstituirea unor restricții de călătorie în viitor. Pe termen scurt, aplicarea normelor generale privind eliberarea de vize cu intrări multiple cu o perioadă lungă de valabilitate pentru toți solicitanții eligibili, și în special pentru lucrătorii-cheie din sectorul transporturilor, cum ar fi **șoferii de camioane, mecanicii de locomotivă**, precum și **membrii echipajelor aeronavelor și navelor**, va constitui, de asemenea, o măsură de urgență. Aceasta va contribui la evitarea repetării blocajelor administrative înregistrate în ultimele săptămâni, cu care s-au confruntat mulți călători cu rol esențial. Obiectivul ar trebui să fie sporirea rezilienței politicii comune a vizelor la perturbările pe scară largă, așa cum a fost perturbarea înregistrată în ultimele luni.
